

Чайка Г.В.

ЗВ'ЯЗКИ АНТРОПОСОМАТОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ З УЛЬТРАЗВУКОВИМИ ПАРАМЕТРАМИ ЯЄЧНИКІВ У ЗДОРОВИХ МІСЬКИХ ДІВЧАТ ПОДІЛЛЯ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ФАЗ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛУ

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

Резюме. У дівчат 16-18 років, серед ультразвукових розмірів яєчників встановлено найбільшу кількість кореляційних зв'язків у фолікулінову фазу менструального циклу, а найменшу – у фазу овуляції менструального циклу. Привертає увагу менша кількість достовірних кореляцій розмірів лівого яєчника із антропосоматологічними показниками, на відміну від правого яєчника, а також практична відсутність статистично значущих зв'язків розмірів яєчників із шириною дистальних епіфізів довгих трубчастих кісток та поздовжніх розмірів тіла.

Ключові слова: юнацький вік, ультразвукове дослідження яєчників, менструальний цикл, антропосоматометричні показники, кореляційні зв'язки.

Вступ

Охорона і поліпшення здоров'я підростаючого покоління є одним із головних соціально-медичних завдань в Україні [2,3]. В умовах демографічної кризи важливо зберегти репродуктивний потенціал, який характеризує рівень фізичного і психічного стану дівчини як основи формування репродуктивного здоров'я нації [1,5,6]. З огляду на негативну демографічну ситуацію в Україні, відсутність простого відтворення населення, дослідження, що проливають світло на формування фізіологічного пубертатного періоду, а також можливі відхилення і формування "груп ризику" порушень, досить перспективні як у науковому, так і в практичному відношенні. Одним з перспективних напрямків у вивченні цієї проблеми є уточнення взаємозв'язків показників фізичного розвитку і статевої зрілості [4,7,8].

Метою нашого дослідження було встановлення особливостей кореляційних зв'язків антропосоматометричних показників з ультразвуковими параметрами яєчників у здорових міських дівчат юнацького віку в залежності від фаз менструального циклу.

Матеріали та методи

Нами було проведено комплексне обстеження 809 підлітків, з яких вибрано 334 практично здорових. В кожній віково-статевій групі підлітків було не менш 28 осіб. Загальна кількість обстежених дівчат юнацького віку склала 121. Після попереднього анкетування, щодо наявності в анамнезі будь-яких захворювань, проводилося детальне клінічне дослідження, яке включало ультразвукову діагностику щитовидної залози, серця, паренхіматозних

органів черевної порожнини, нирок, матки та яєчників, рентгенографію грудної клітки, спірографію, кардіографію, реовазографію, стоматологічні дослідження, біохімічні аналізи крові та слини, прик-тест з міксталергенами. Дітей, у яких виявлені будь-які захворювання, виключали з груп, що обстежувалися. Таким чином, контингент обстежених складали практично здорові дівчата юнацького віку.

Ультразвукове дослідження яєчників проводилося за допомогою апарата "Toshiba SSA-220A" (конвексний датчик 3,75 МГц). Визначали довжину, ширину, товщину та об'єм яєчників.

Кореляційний аналіз показників ультразвукових параметрів матки з антропометричними показниками дівчат проведений в пакеті "STATISTICA 5.5" (належить ЦНІТ ВНМУ ім. М.І.Пирогова, ліцензійний № АХХR910A374605FA).

Результати та обговорення

Нами встановлено, що в групі дівчат 16-18 років, серед ультразвукових розмірів яєчників в фолікулінову фазу менструального циклу, для правого яєчника встановлені множинні статистично значущі (125 зв'язків), у переважній більшості (72 %) прямі слабкі ($r =$ від 0,19 до 0,29), і середньої сили ($r =$ від 0,30 до 0,40) зв'язки, а для лівого яєчника (139 зв'язків) – більш рівномірно виражені (слабкі – 54 %, середньої сили – 46 %) прямі слабкі ($r =$ від 0,19 до 0,29), і середньої сили ($r =$ від 0,30 до 0,40) зв'язки. А саме: довжина правого яєчника, ширина правого яєчника, товщина правого яєчника і об'єм правого яєчника – з масою площею поверхні, більшістю обхватних розмі-

рів тіла, діаметрів грудної клітки і показників товщини шкірножирової складки (за винятком верхньої кінцівки) та як наслідок із ендоморфним компонентом соматотипу та м'язовими і жировими масами тіла; довжина лівого яєчника, ширина лівого яєчника, товщина лівого яєчника і об'єм лівого яєчника – з масою і площею поверхні, більшістю обхватних розмірів тіла, діаметрів тулуба (за винятком сагітального розміру грудної клітки), усіма показниками товщини шкірножирової складки та як наслідок із ендоморфним компонентом соматотипу та жировими і м'язовими масами тіла. Привертають увагу статистично значущі зворотні слабкі ($r = \text{від } -0,27 \text{ до } -0,29$) і середньої сили ($r = \text{від } -0,30 \text{ до } -0,32$) зв'язки усіх розмірів яєчників із екторморфним компонентом соматотипу. У фолікулінову фазу менструального циклу практично не встановлено достовірних множинних зв'язків: між розмірами правого яєчника і лівого яєчника та довжиною і практично усіма поздовжніми розмірами тіла та шириною дистального епіфіза довгих трубчастих кісток, а також кістковою масою тіла.

В загальній групі дівчат 16-18 років, серед ультразвукових розмірів яєчників в фазу овуляції менструального циклу, множинні статистично значущі (163 зв'язки), переважно прямі слабкі ($r = \text{від } 0,19 \text{ до } 0,29$) зв'язки встановлені: для правого яєчника (57,7 % усіх достовірних зв'язків) – з масою, площею поверхні, більшістю обхватних розмірів тіла (для довжина лівого яєчника – лише з половиною), половиною показників товщини шкірножирової складки (за винятком ширини правого яєчника) та відповідно з ендоморфним компонентом соматотипу і більшістю показників компонентного складу маси тіла; для лівого яєчника (42,3 %) – лише з масою, площею поверхні, більш ніж половиною показників товщини шкірножирової складки та як наслідок із ендоморфним компонентом соматотипу і жировими масами тіла. Привертають увагу статистично значущі зворотні слабкі ($r = \text{від } -0,19 \text{ до } -0,24$) зв'язки розмірів правого яєчника із екторморфним компонентом соматотипу. У фазу овуляції менструального циклу у більшості випадків не встановлено достовірних множинних зв'язків: між розмірами яєчників та довжиною і поздовжніми розмірами тіла, шириною дистального епіфіза довгих трубчастих кісток (за винятком зв'язків ширини дистального епіфіза плеча з розмірами правого яєчника) та діаметрів тулуба (за винятком поперечного середньогрудинного розміру, ширини плечей і поверхневої кон'югати); між розмірами лівого

яєчника та більшістю обхватних розмірів тіла (за винятком обхватів плеча і стегон), мезо- і екторморфним компонентами соматотипу та м'язовими і кістковою масами тіла.

В групі дівчат 16-18 років, серед ультразвукових розмірів яєчників в лютеїнову фазу менструального циклу, для правого яєчника встановлені множинні прямі статистично значущі (137 зв'язків), у переважній більшості (67,9 %) слабкі ($r = \text{від } 0,19 \text{ до } 0,29$), і середньої сили ($r = \text{від } 0,30 \text{ до } 0,42$) зв'язки; а для лівого яєчника (109 зв'язків) – також у переважній більшості (71,6 %) прямі слабкі ($r = \text{від } 0,19 \text{ до } 0,29$), і середньої сили ($r = \text{від } 0,30 \text{ до } 0,43$) зв'язки. А саме: довжина правого яєчника, ширина правого яєчника, товщина правого яєчника і об'єм правого яєчника – з масою і площею поверхні, більшістю обхватних, поздовжніх (за винятком довжини правого яєчника і ширини правого яєчника) розмірів тіла і показників товщини шкірножирової складки та як наслідок із ендоморфним компонентами соматотипу та більшістю показників компонентного складу маси тіла; довжина лівого яєчника, ширина лівого яєчника, товщина лівого яєчника і об'єм лівого яєчника – з масою і площею поверхні, половиною обхватних розмірів тіла (за винятком ширини лівого яєчника), більшістю показників товщини шкірножирової складки та як наслідок із ендоморфним компонентом соматотипу та жировими і м'язовими масами тіла, а для товщини лівого яєчника і об'єму лівого яєчника – ще й з м'язовими масами тіла. Привертають увагу статистично значущі зворотні, переважно слабкі ($r = \text{від } -0,19 \text{ до } -0,24$) зв'язки практично усіх розмірів яєчників із екторморфним компонентом соматотипу. У лютеїнову фазу менструального циклу практично не встановлено достовірних множинних зв'язків: між розмірами правого яєчника і лівого яєчника та шириною дистального епіфіза довгих трубчастих кісток, розмірами тазу (за винятком зовнішньої кон'югати) і мезоморфним компонентом соматотипу; а також між розмірами лівого яєчника та більшістю поздовжніх розмірів тіла і кістковою масою тіла.

Висновки та перспективи подальших робіт

У групі дівчат 16-18 років, серед ультразвукових розмірів яєчників встановлено найбільшу кількість статистично значущих, у переважній більшості прямих (за винятком екторморфного компоненту соматотипу), зв'язків із антропометричними і соматотипологічними показниками у фолікулінову фазу менструального циклу, а найменшу – у фазу

овуляції менструального циклу. Розбіжності зв'язків у різні фази менструального циклу у дівчат юнацького віку між розмірами яєчників найчастіше полягають у меншій кількості достовірних кореляцій розмірів лівого яєчника із антропометричними і соматотипологічними показниками, на відміну від правого яєчника (за винятком фолікулінової фази менструального циклу, де розбіжностей практично не встановлено). Привертає увагу практична відсутність статистично значущих зв'язків розмірів яєчників із шириною дистального епіфіза

довгих трубчастих кісток та поздовжніх розмірів тіла (за винятком розмірів правого яєчника у лютетінову фазу менструального циклу).

Результати аналізу зв'язків показників ультразвукових параметрів яєчників із антропометричними і соматотипологічними показниками практично здорових міських дівчат в різні фази менструального циклу дозволять в подальших дослідженнях більш коректно оцінити адаптаційні можливості жіночого організму як в нормі, так і при різних захворюваннях.

СВЯЗИ АНТРОПОСОМАТОМЕТРИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ С УЛЬТРАЗВУКОВЫМИ ПАРАМЕТРАМИ ЯИЧНИКОВ У ЗДОРОВЫХ ГОРОДСКИХ ДЕВУШЕК ПОДОЛЬЯ ЮНОШЕСКОГО ВОЗРАСТА В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ФАЗ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛА

Чайка Г.В.

Резюме. У девушек 16-18 лет, среди ультразвуковых размеров яичников установлено наибольшее количество корреляционных связей в фолликулиновую фазу менструального цикла, а наименьшую — в фазу овуляции менструального цикла. Привлекает внимание меньшее количество достоверных корреляций размеров левого яичника с антропо-соматотипологическими показателями, в отличие от правого яичника, а также практическое отсутствие статистически значимых связей размеров яичников с шириной дистальных эпифизов длинных трубчатых костей и продольных размеров тела.

Ключевые слова: юношеский возраст, ультразвуковое исследование яичников, менструальный цикл, антропосоматометрические показатели, корреляционные связи.

CORRELATION RELATIONS OF ANTHROPOMETRIC INDICES WITH ULTRASONIC PARAMETERS OF OVARIES FOR HEALTHY CITY GIRLS OF PODILLYA OF YOUTH AGE DEPENDING ON PHASES OF MENSTRUAL CYCLE

Chayka G.V.

Abstract. For girls 16-18 years, among the ultrasonic sizes of ovaries the most of cross-correlation connections is set in the folliculin phase of menstrual cycle, and the least — in the phase of ovulation of menstrual cycle. The less of reliable correlations of sizes of the left ovary comes into a notice with anthropometric indices, unlike a right ovary, and also practical absence statistically meaningful connections of sizes of ovaries with the width epiphysiss of long tubular bones and longitudinal sizes of body.

Keywords: youth age, ultrasonic research of ovaries, menstrual cycle, anthropometric indices, correlation relations.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Айламазян Э.К. Гинекология от пубертата до постменопаузы /Э.К.Айламазян - М.: МЕДпресс-информ, 2004. - 441 с.
2. Вовк И.Б. Здоровый образ жизни подростков — залог сохранения их репродуктивного здоровья /И.Б.Вовк //Збірник наукових праць асоціації акушерів-гінекологів України. — Київ: „Інтермед”, 2003. — С.39-42.
3. Гойда Н.Г. Стан репродуктивного здоров'я України на межі тисячоліть /Н.Г.Гойда // Педіатрія, акушерство та гінекологія. — 2000. — №5. — С.206.
4. Левенец С.А. Задержка полового развития (клинико-патогенетические варианты, принципы лечения и профилактики): Автореферат дис... д-ра мед. наук /С.А.Левенец — Харьков, 1991. — 19 с.
5. Сенчук А.Я. Физиология репродуктивной системы /А.Я.Сенчук, Б.М.Венцовский, И.В.Коноваленко, С.Г.Гичка. — К.: Интермед, 2005. — 104с.
6. Чайка В.К. Возрастные эхографические параметры внутренних гениталий у девочек и девочек-подростков Донецкого региона /В.К.Чайка, Л.А.Матьцина, В.Ю.Яценко //Мед.-соц. пробл. семьи. — 2000. — Т. 5, № 1. — С.31-34
7. Чайка Г.В. Кореляційні зв'язки антропометричних показників з ультразвуковими параметрами матки та додатків у практично здорових дівчаток-підлітків міст Подільського регіону /Г.В.Чайка //Буковинський медичний вісник. Том 8. №2, 2004. С.123-128.
8. Kasmel J. Body build classes as a method for systematization of age-related anthropometric changes in girls aged 7-8 and 17-18 years /J.Kasmel, H.Kaarma, S.Koskel, E.M.Tiit //Anthropol. Anz.- 2004.- Vol.62, №1.-P.93-106.